







## Dövlət orqanlarında (qurumlarında) daxili idarəetmə proseslərinin elektronlaşdırılması tədbirləri haqqında

### Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Dövlət orqanlarında (qurumlarında) qabaqcıl informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından istifadə olunması və rəqəmsal idarəçiliyin tətbiq edilməsi dövlət siyasətinin prioritetlərindən biridir və bu sahədə mühüm nailiyyətlər əldə edilmişdir. Bununla belə, həyata keçirilən tədbirlərin daha yüksək səviyyədə davam etdirilməsi və rəqəmsal hökumətə keçid prosesinin sürətləndirilməsi zəruridir.

Dövlət orqanlarında (qurumlarında) rəqəmsal idarəçiliyin inkişafı, daxili idarəetmə proseslərinin (karguzarlığın aparılması, sənədlərin icrasına nəzarət, arxiv, kadrların idarə olunması, maliyyə-üçot və mühasibat, təchizat və təminat) optimallaşdırılması və elektronlaşdırılması, bu sahədə çevik və effektiv idarəetmənin təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasında karguzarlığın aparılması işinin səmərəli təşkili üçün "Elektron sənəd dövriyyəsi sistemi" yaradılsın.

2. Müəyyən edilsin ki, bu Fərmanın 1-ci hissəsi əsasında yaradılan "Elektron sənəd dövriyyəsi sistemi"nin sahibi funksiyasını Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası, maddi-texniki təminatını, işlək vəziyyətdə olmasını (operator funksiyasını) və təhlükəsizliyinin təmin edilməsini Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti həyata keçirir.

3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası:

3.1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasında 2019-cu il aprelin 1-dək "Elektron sənəd dövriyyəsi sistemi"nin program təminatının hazırlanmasını və tətbiqini təmin etsin;

3.2. idarələrarası elektron sənəd dövriyyəsi sisteminin səmərəli fəaliyyəti üçün zəruri tədbirlər görülməsini təmin etsin;

3.3. Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti ilə birlikdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 4 sentyabr tarixli 692 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "İdarələrarası elektron sənəd dövriyyəsi sistemi haqqında Əsasnamə"də dəyişikliklər edilməsinə dair təkliflərini üç ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

3.4. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 27 sentyabr tarixli 935 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət orqanlarında, dövlət mülkiyyətində olan və paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərdə və büdcə təşkilatlarında karguzarlığın aparılmasına dair Təlimat"da dəyişikliklər edilməsinə dair təkliflərini üç ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

3.5. dövlət orqanlarında (qurumlarında) daxili idarəetmə proseslərinin elektronlaşdırılması sahəsində qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin Azərbaycanda tətbiqinin təmin edilməsi və müvafiq normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi məqsədilə mütəmadi olaraq təkliflər hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

3.6. bu fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi:

4.1. bu fərmanın 3.1-ci bəndindən irəli gələn zəruri tədbirlərin görülməsini təmin etsin;

4.2. "Elektron sənəd dövriyyəsi sistemi"nin program təminatına texniki dəstəyi və onun mütəmadi təkmilləşdirilməsini həyata keçirməsini təmin etsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi 2020-ci il dekabrın 31-dək:

5.1. Elektron Hökumət informasiya Sistemi infrastrukturunda mərkəzləşdirilmiş elektron sənəd dövriyyəsi altsisteminin yaradıl-

masını və təhlükəsizlik tələblərinə (Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti ilə razılaşdırmaqla) cavab verməklə, həmin altsistemin idarələrarası elektron sənəd dövriyyəsi sistemində inteqrasiyasını təmin etsin;

5.2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası ilə razılaşdırmaqla dövlət orqanlarında (qurumlarında) daxili idarəetmə proseslərinin Elektron Hökumət informasiya Sistemi üzərində mərkəzləşdirilmiş qaydada elektronlaşdırılmasını və tətbiqini təmin etsin.

6. Mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları, dövlət mülkiyyətində olan və paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər və dövlət adından yaradılan publik hüquqi şəxslər 2020-ci il dekabrın 31-dək Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin təklifləri əsasında elektron sənəd dövriyyəsi altsisteminə qoşulmanı, elektron sənəd dövriyyəsi sistemini mövcud olduğu təqdirdə isə inteqrasiyanı təmin etsinlər.

7. Bu fərmanın 6-cı hissəsində nəzərdə tutulan orqanlardan (qurumlardan) başqa, idarələrarası elektron sənəd dövriyyəsi sisteminin digər iştirakçılarna tövsiyə edilsin ki, daxili idarəetmə sistemlərinin elektronlaşdırılmasını, bu sistemlərin Azərbaycan Respublikasının Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin Data Mərkəzində saxlanılmasını və daxili sənəd dövriyyəsi sistemlərinin idarələrarası elektron sənəd dövriyyəsi sistemində inteqrasiyasını təmin etsinlər.

8. Azərbaycan Respublikasının Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi:

8.1. bu fərmanın 5-ci və 6-cı hissələrinə əsasən yaradılan daxili idarəetmə proseslərinin elektron sistemlərinin istifadəçiləri üçün elektron imza və Data Mərkəzində istifadə ilə bağlı tariflərin, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası ilə razılaşdırmaqla təsdiq olunmasını təmin etsin;

8.2. bu fərmanın 5-ci və 6-cı hissələrində göstərilən daxili idarəetmə proseslərinin elektron sistemlərinin Data Mərkəzində saxlanılmasının təşkili üçün tədbirlər görsün.

9. Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti bu fərmandan göstərilən elektron sistemlərin mühafizə olunan rabitə kanallarına çıxışını təmin etsin.

10. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

10.1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

10.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

10.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu fərmana uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

10.4. bu fərmandan nəzərdə tutulmuş tədbirlərin maliyyələşdirilməsini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təmin etsin;

10.5. bu fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

11. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların bu fərmana uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

12. Bu fərman dövlət sirri təşkil edən məlumatların dövriyyəsinə şamil olunmur.

**İlham ƏLİYEV,**  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti  
Bakı şəhəri, 27 oktyabr 2018-ci il

## Heydər Əliyev Mərkəzində "Qlobal İnfluenser Günü" keçirilib

Oktyabrın 27-də Heydər Əliyev Mərkəzində "Qlobal İnfluenser Günü" keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirin çıxışçıları arasında süni intellekt sahibi, robot "Sofiya" da olub. O bildirib ki, fərqli mədəniyyətlərin, dinlərin təmsilçilərini bir araya gətirən Azərbaycanın böyük potensialı var.

Tədbirdə iştirak edən Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva "Sofiya" ilə söhbət edib.

"Qlobal İnfluenser Günü" Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi və Heydər Əliyev Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə reallaşdırılan "İnnovasiya həftəsi" çərçivəsində keçirilib.

Tədbirdə informasiya dövründə insan beyninin inkişafından danışıldı. "Keepface DMCC" və "FA International Trade Events" tərəfindən təşkil olunan və "İnnovasiya həftəsi" çərçivəsində baş tutan "Qlobal İnfluenser Günü" Azərbaycan müasir kommunikasiya və marketing texnologiyalarına dövlət tərəfindən verilən önəmli təzahürü kimi qiymətləndirildi.

Çıxış edənlər bildirdilər ki, Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi tərəfindən startapçılar üçün zəruri infrastruktur yaradılıb. "Qlobal İnfluenser Günü" konfransı da bunun əyani göstəricisidir.

"Keepface" Qlobal İnfluenser Marketing Platformasının həmtəşəşçiləri Emin Vəliyev, Elşad Yusifli və Vaqif Abbasov çıxışlarında iştirakçılara



tədbir barədə məlumat verdikdən sonra influenser marketingin ideya və fəlsəfəsi barədə danışdı, üç il əvvəl fəaliyyətə başlayan və auditoriyası bir milyard olan "Keepface" Qlobal İnfluenser Marketing Platformasının 35 ölkədə çalışdığını diqqətə çatdırdı. "Fəxr edirik ki, Azərbaycanda yaranan və azərbaycanlılardan ibarət komandası olan platforma yerli brendləri dünyaya təqdim edir", - deyən "Keepface" Qlobal İnfluenser Marketing Platformasının həmtəşəşçiləri onları dəstəkləyən Azərbaycan dövlətinə minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Yüksək texnologiyalar və innovasiyalarla bağlı videoçarxın nümayişindən sonra hamının maraqla gözlədiyi çıxışçı, süni intellekt sahibi, robot "Sofiya" səhnəyə çıxdı. Sofiya "Qlobal İnfluenser Günü"nü ideyasını yüksək qiymətləndirir və tədbir təşkilatçılarna təşəkkürünü bildirdi. "Sofiya" Heydər Əliyev Mərkəzinin binasının möhtəşəm olduğunu qeyd etdi. O, bugünkü tədbirdə geyindiği Azərbaycan milli geyimini də çox bəyəndiyini bildirdi.



Çıxışı zamanı "Sofiya" insan-robot münasibətlərinə də toxundu. "Bəziləri robotlardan qorxurlar, düşüncülər ki, yaxın gələcəkdə robotlar insanların özlərinə tabe edə bilərlər", - deyən "Sofiya"nın sözlərinə görə, belə bir şey baş verə bilməz, çünki robotları yaradan insan zəkəsidir. Qeyd etdi ki, robotlar

insanlara kömək etmək üçün yaradılır. O, səyahət etməyi xoşladığını söylədi, sosial şəbəkələrin əhəmiyyətinə toxundu, süni intellektin imkanlarından danışdı, Azərbaycanın üstünlüklərini vurğuladı. Bildirdi ki, fərqli mədəniyyətlərin, dinlərin təmsilçilərini bir araya gətirən Azərbaycanın böyük potens-

ialı var. Çıxışı zamanı tamaşaçılar "Sofiya"nın zarafatının da şahidi oldular. "Sofiya" mətbəximizin nümunələrini dada bilmədiyindən təəssüfləndiyini bildirdi. Sonra Leyla Əliyeva Heydər Əliyev Mərkəzində təşkil edilən "Fobia Viar" sərgisi ilə tanış oldu. "Fobia Viar" Azərbaycanda virtual realliğin ən

iri mərkəzlərindən biridir. Buranı ziyarət edənlər yüksək texnologiyalara dair müxtəlif müasir aparatlarla tanış ola bilərlər. Bu sərgi təkca "Game zone", yəni, oyun məkanı kimi deyil, eyni zamanda, virtual realılıqla bağlı proqramların yaradıldığı bir mərkəz kimi təqdim edilir. Mərkəz virtual realliğin muzeylərdə incəsənət sahəsində tətbiqini həyata keçirir.

Tədbirin sonunda Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva robot "Sofiya" ilə ünsiyyət qurdu, şəkil çəkirdi.

"Sofiya" dünyada ilk süni intellektli humanoid robotdur. Bu robot 2015-ci ildə "Hanson Robotics" şirkəti tərəfindən hazırlanmış və süni intellekt əsasında insanla ünsiyyət saxlaya, fikir mübadiləsi apara bilir. Robotun əsas fərqləndirici xüsusiyyətlərindən biri də insana məxsus 60-dan çox emosiyalı əks etdirməsidir. "Sofiya" bu günə qədər dünyada bir çox məşhur simalarla görüşüb, tanınmış televiziya kanallarında, xəbər proqramlarında və teledebatlarda iştirak edib.

## "Con Batçelor Şou" radioproqramının dinləyiciləri Azərbaycanın uğurları barədə məlumatlandırılıb

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri müavini Hikmət Hacıyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının məşhur və geniş dinləyicili auditoriyasına malik olan "Con Batçelor Şou" radioproqramına müsahibə verib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, müsahibədə Hikmət Hacıyev ABŞ Prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Boltonun Bakıya səfəri, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü və münafiqsinin həlli prosesi, VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu, müstəqillik illərində Azərbaycanın əldə etdiyi nailiyyətlər, ölkəmizin enerji siyasəti, regional əmək-

daşlıq və Azərbaycanın qonşu dövlətlərlə əlaqələri barədə danışdı.

Verilişdə Hikmət Hacıyev Azərbaycanın strateji baxımdan əhəmiyyətli dövlət olduğunu qeyd edərək Con Boltonun ölkəmizə səfəri çərçivəsində Prezident İlham Əliyev ilə məhsuldar müzakirələr apardığını, bu səfərin enerji, təhlükəsizlik, terrorizmə qarşı mübarizə və digər sahələrdə ikitərəfli əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar açdığını diqqətə çatdırdı.

Ölkəmizin təşəbbüsü ilə həyata keçirilən regional əməkdaşlıq və enerji layihələrinə toxunan Hikmət Hacıyev Ermənistanın Azərbaycana qarşı davam edən təcavüzünün regional təhlükəsizlik üçün başlıca təhdid olaraq qalmaqda davam etdiyini deyib. O, münafiqsinin həllində irəliləyişə nail ol-



maq üçün Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılması olduğunu deyib.

Prezident Administrasiyasının rəsmisi 27 illik müstəqillik dövründə Azərbaycanın əldə

etdiyi nailiyyətlərdən də danışaraq bu günlərdə keçirilən VI Bakı Humanitar Forumuna diqqət çəkib və bu forumun qlobal xarakter daşdığını, beynəlxalq səviyyədə humanitar məsələlərin müzakirəsi üçün vacib platforma olduğunu bildirdi. O, Azərbaycanın bu gün dinamik sürətdə inkişaf etdiyini, müasir, dünyəvi dövlət olduğunu və öz multikulturalizm ənənələri ilə fəxr etdiyini vurğulayıb. "Con Batçelor Şou" gündəlik həyatda aktual olan beynəlxalq hərbi, siyasi və iqtisadi mövzulara həsr olunur. ABŞ-da federal ABC Radio Şəbəkəsinə daxil olan müxtəlif ştat və şəhərlərdə çoxsaylı radiokanal tərəfindən hamı canlı, həm də audioyazı formasında geniş yayılır. Həftənin hər günü yayımlanan bu proqram ABŞ-da milyonlarla dinləyicili auditoriyasına malikdir.

## AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN APARATINDA 2018-ci İLİN NOYABR AYINDA VƏTƏNDAŞLARIN QƏBULU CƏDVƏLİ

Qəbul günləri	
7	<b>Ziyafət Abbas oğlu ƏSGƏROV</b> Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin birinci müavini - Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri
16	<b>Bahar Əvəz qızı MURADOVA</b> Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini - İnsan hüquqları komitəsinin sədri
20	<b>Valeh Feyruz oğlu ƏLƏSGƏROV</b> Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin müavini - Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri
2	<b>Əli Məhəmməd oğlu HÜSEYNLİ</b> Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri
5	<b>Ziyad Əlibabası oğlu SƏMƏDZADƏ</b> Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri
2	<b>Eldar Rza oğlu İBRAHİMOV</b> Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri
12	<b>Hadi Musa oğlu RƏCƏBLİ</b> Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri
22	<b>Arif Qafar oğlu RƏHİMZADƏ</b> Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri
21	<b>İsa Əkbər oğlu HƏBİBBƏYLİ</b> Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri
26	<b>Rafael Baba oğlu HÜSEYNOV</b> Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri
8	<b>Əhliman Tapdıq oğlu ƏMİRASLANOV</b> Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri
29	<b>Ülvi Zahid oğlu QULİYEV</b> Milli Məclisin Gənclər və idman komitəsinin sədri
28	<b>Siyavuş Dünyamalı oğlu NOVRUZOV</b> Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri
6	<b>Səməd İsmayil oğlu SEYİDOV</b> Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri
19	<b>Aqiyə Həbib qızı NAXÇIVANLI</b> Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri
2	<b>Səfa Abbas oğlu MİRZƏYEV</b> Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının rəhbəri
6	<b>Firudin Süleyman oğlu HACİYEV</b> Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin işlər müdiri
13	<b>Hacı Mirhəşim Miryaqub oğlu SEYİD</b> Milli Məclis Aparatının Dövlət quruculuğu üzrə qanunvericilik şöbəsinin müdiri
27	<b>Məhəmməd İmran oğlu BAZIQOV</b> Milli Məclis Aparatının İqtisadi qanunvericilik şöbəsinin müdiri
14	<b>Nizami Abdulla oğlu SƏFƏROV</b> Milli Məclis Aparatının İnzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin müdiri
29	<b>Adilə Ziyat qızı ABASOVA</b> Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri
7	<b>İlqar İslam oğlu FƏRZƏLİYEV</b> Milli Məclis Aparatının Dövlət qulluğu və kadr məsələləri şöbəsinin müdiri
	<b>QEYD:</b> Vətəndaşlar Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Aparatının Vətəndaşların qəbulu və müraciətləri ilə iş şöbəsində qəbul olunurlar.
	<b>Qəbula yazılma vaxtı:</b> saat 9:00-dan 18:00-dək
	<b>Qəbul vaxtı:</b> saat 14:00-dan başlayır
	<b>Qəbul günü qəbula yazılma:</b> saat 12:00-da dayanılır.
	Qəbula 1 gün qalmış elektron qeydiyyat dayandırılır. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinə qəbula dəvət olunanlar şəxsiyyət vəsiqəsini təqdim etməlidirlər.
	<b>Telefonlar:</b> (012) 510-99-38 (012) 510-89-14 (012) 492-74-05
	<i>Aparatın Vətəndaşların qəbulu və müraciətləri ilə iş şöbəsi</i>

## Komitə sədri Füzulidə vətəndaşları qəbul edib

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayev oktyabrın 26-da Füzuli rayonunun Horadiz şəhərindəki Muğam Mərkəzində vətəndaşları qəbul edib.

Komitədən AZƏRTAC-a bildirilib ki, qəbulda Füzuli və Beyləqan rayonlarında, həmçinin Cocuq Mərcanlıda (Cəbrayıl rayonu) yaşayan vətəndaşlar iştirak ediblər. Müraciət edənlərin əksəriyyəti həmin ərazilərdə məcburi köçkün kimi məskunlaşmış şəxslər olub. Onlar əsasən dövlət mənzil fonduna məxsus xüsusi təyinatlı yaşayış sahələrinin verilməsi, vahid aylıq müavinətin təyin edilməsi və məşğulluq məsələləri ilə bağlı müraciət ediblər. Vətəndaşlara məcburi köçkünlərin sosial problemlərinin həlli, o cümlədən mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, məşğulluq imkanlarının genişləndirilməsi ilə bağlı həyata keçirilən dövlət tədbirləri haqqında ətraflı məlumat verilib.

Qeyd edilib ki, məcburi köçkünlər üçün yeni qəsbələri salınması, məşğulluğunun təmin edilməsi üçün həyata keçirilən işlər Prezident İlham Əliyevin onlara göstərdiyi diqqət və qayğının nəticəsidir. Birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyeva məcburi köçkünlərin problemlərinə həssaslıqla yanaşır, qəzalı bina və tikililərdə, ən ağır şəraitdə yaşayan məcburi köçkünlərin yeni mənzillərə ilk növbədə köçürülməsi ilə bağlı işlərin qedişini şəxsən nəzarətdə saxlayır.

Vətəndaşların müraciətlərinin bir qismi yerində həll edilib.





**Əvvəlki 1-ci səh.**

Ölkəmizlə çoxsaylı dini, mədəni, etnik tellərlə bağlı olan Yaxın və Orta Şərq ölkələrinə münasibətində dünya siyasətinin istiqamətlərini və qanuna uyğunluqlarını çox gözəl dəyərləndirən Prezident bu ölkələrlə düzgün münasibətlərin qurulmasına nail olmuşdur. Regionda yerləşən bütün dövlətlərlə yaxın əlaqələr saxlamaq, bu əlaqələri inkişaf etdirmək daha da möhkəmləndirmək Azərbaycan üçün çox vacibdir. Burada əsasən dünyada geostrateji əhəmiyyətə malik olan, eyni zamanda, region problemləri ilə hər hansı bir əlaqəsi olan və bizə coğrafi və siyasi cəhətdən yaxın olan ölkələrlə münasibətlərə daha çox diqqət yetirilir. Belə ölkələrdən birincisi İraqdır, Türkiyə, İran, Səudiyyə Ərəbistanı, Misir, Pakistan və digərləri aiddir. Bu və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına daxil olan digər ölkələrin Azərbaycanca dəstəyi, mənavi yardımını dövlətimiz üçün çox vacibdir. Bütün bu amilləri nəzərə alan İlham Əliyev inkişafı siyasət nəticəsində bu sahədə böyük uğurlar qazanılmış və qazanılmaqdadır.

Bu gün müstəqil Azərbaycan əksər Şərq ölkələri ilə qarşılıqlı siyasi, iqtisadi, mədəni və digər əlaqələrini inamla inkişaf etdirir. Prezident İlham Əliyev diplomatik xidmət orqanları rəhbərləri ilə müşavirədə inkişafımızın hazırkı mərhələsinə uyğun olaraq aşağıdakı istiqamətlər üzrə yeni tapşırıq və vəzifələr müəyyən etmişdir:

- *Ermenistanın Azərbaycanca qarşı təcavüzünün nəticələrini aradan qaldırılması, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və sərhədlərinin toxunmazlığının təmin olunması;*
- *Xocalı soyqırımının dünya miqyasında tanınması istiqamətində fəaliyyətin daha aktiv şəkildə davam etdirilməsi;*
- *Ermenistanın siyasi, iqtisadi, enerji və nəqliyyat layihələrindən təcridinin davam etdirilməsi;*
- *Azərbaycan haqqında həqiqətlərin dünya miqyasında yayılmasının daha da gücləndirilməsi, erməni yalanlarının ifşa edilməsi və Azərbaycanca qarşı olan məqsədyönlü əks-təbliğat əməllərinin qarşısının alınması;*
- *İkitərəfli əsasda dünya ölkələri ilə əlaqələrin inkişafına xüsusi önəm verilməsi və ikitərəfli siyasi, iqtisadi, mədəni və humanitar əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi;*
- *Azərbaycanın üzv olduğu beynəlxalq təşkilatlarda ədalət və beynəlxalq hüququn prinsiplərinə uyğun, ikitərəfli və çöxtərəfli çərçivələrdə çevik diplomatik fəaliyyətin davam etdirilməsi;*
- *xarici iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsinin dəstəklənməsi və Azərbaycan məhsullarının ixracı üçün yeni bazarların müəyyən edilməsi;*
- *Azərbaycan xalqının əslərindən bəri formalaşmış zəngin irsi əsasında dünya miqyasında multikulturalizm və tolerantlıq meyillərinin inkişafına töhfə verilməsi;*
- *mədəni diplomatiya siyasətini davam etdirilməsi və dünya miqyasında Azərbaycan xalqının sahib olduğu zəngin mədəni irsin tanınması;*
- *dünya azərbaycanlıları və diaspor təşkilatları ilə əlaqələrin daha da gücləndirilməsi və onların fəaliyyətinin dəstəklənməsi.*

Ermenistanın Azərbaycanca qarşı təcavüzünün nəticələrini aradan qaldırılması xarici siyasətimiz qarşısında duran vəzifə və tapşırıqlar sırasında prioritet yer tutmaqla yanaşı, bu sahədə daim konstruktiv və pragmatik yanaşma nümayiş etdirilir. Ümumiyyətlə, qeyd olunmalıdır ki, Azərbaycanın ümumi inkişaf və xarici siyasət strategiyası yüz ildən artıq bir dövr ərzində erməni ideologiyalı tərəfindən formalaşdırılan böyük bir xülyanı tamamilə boşə çıxarmışdır. Məhz Azərbaycan dövlətinin güclənməsi fonunda erməni lobbisinin ölkəmizə qarşı təcavüzü, Azərbaycanın ümumi inkişaf və xarici siyasət strategiyası yüz ildən artıq bir dövr ərzində erməni ideologiyalı tərəfindən formalaşdırılan böyük bir xülyanı tamamilə boşə çıxarmışdır. Məhz Azərbaycan dövlətinin güclənməsi fonunda erməni lobbisinin ölkəmizə qarşı təcavüzü, Azərbaycanın ümumi inkişaf və xarici siyasət strategiyası yüz ildən artıq bir dövr ərzində erməni ideologiyalı tərəfindən formalaşdırılan böyük bir xülyanı tamamilə boşə çıxarmışdır.

Azərbaycan Respublikasının dövlət siyasətində türkdilli ölkələr ilə qurulan əlaqələrə beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycanın təmsilçiliyi xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Belə ki, beynəlxalq qurum və təşkilatların, konfrans və digər tədbirlər çərçivəsində respublikamız türkdilli xalqlar ilə hərtərəfli və çoxşaxəli əlaqələrin inkişaf etdirilməsində ciddi addımlar atmışdır. Türkdilli Ölkələrin Dövlət Başçılarının zirvə görüşləri, xüsusilə 2009-cu ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasında keçirilən IX zirvə görüşündə Türkdilli Dövlətlər Əməkdaşlıq Şurası haqqında sazişin imzalanması, Naxçıvan bəyannaməsinin qəbulu, 8 sentyabr 2008-ci ildə "Azərbaycan və Türkmənistanın neft və qaz potensialı: energetika, iqtisadiyyat, ekologiya. Əməkdaşlığın strategiyası", Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Təşkilatının fəaliyyətində Azərbaycan dövlətinin və onun Prezidentinin uğurlu siyasi fəaliyyəti türkdilli xalqların inteqrasiyasında mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Türkdilli xalqların inteqrasiyası istiqamətində baş tutan digər bir çox önəmli hadisə - Türkdilli Dövlətlərin Parlament Assambleyasının (Türk PA) təsişi və baş katibliyinin Bakıda yerləşdirilməsidir.



İran İslam Respublikası ilə qarşılıqlı faydalı qonşuluq münasibətlərinin saxlanması və inkişaf etdirilməsi Azərbaycanın xarici

siyasətində prioritet istiqamətlərindəndir. Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş bu siyasət Prezident İlham Əliyev tərəfindən də davam etdirilir. Azərbaycan-İran qarşılıqlı əməkdaşlığı kifayət qədər yüksək səviyyədedir. Müsəlman ölkələri arasında həmrəyliyi və əməkdaşlığı möhkəmlətməyi, sülh şəraitini təmin etməyi, islam mədəniyyətlərini, mədəniyyətlərini, ənənələrini qoruyub saxlamağı və inkişaf etdirməyi rəhbər tutan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə yaxından əməkdaşlıq etmək, onun vəstəsi ilə müsəlman dünyasının haqq işində bizə dəstəyinə nail olmaq prinsipləri xarici siyasətimizin vacib istiqamətidir. İOT ilə əlaqələr Prezident İlham Əliyev tərəfindən inkişaf etdirilərək, yeni mərhələyə qədəm qoymdu. 2005-ci ildə İOT-nin Məkkədə keçirilən əməkdaşlıq sammitində Azərbaycan Prezidenti Əhməd Əliyev iştirak etdi. Onun şəbəbüssü ilə 2006-cı ildə (19-21 iyun) Təşkilat üzv Ölkələrin Xarici İşlər Nazirlərinin XXXIII konfransı Bakıda keçirildi. Bakıda keçirilən İOT Turizm Nazirlərinin V konfransının (10-11 iyun 2009) nəticəsi olaraq qəbul edilmiş yekun bəyannamədə Ermenistanın Azərbaycanca təcavüzü pislənəmkə yanaşı, işğal edilmiş ərazilərdə və habelə Ermenistan daxilindəki mədəniyyət və islam abidələrinə qarşı həyata keçirilən vandalizm siyasəti, eləcə də işğal olunmuş ərazilərin təbii resurslarının istifadə edilməsinə pisləyən maddələr əksini tapıb.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İttifaqda heyyəti İOT Parlament İttifaqında müntəzəm iştirak edərək, Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, təcavüzünə pisləyən, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü müdafiə edən bir sıra qətnamələrin qəbuluna nail olmuşdur.

Keçən ildə ölkəmizdə beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qəbul edilmiş çoxsaylı qərar və qətnamələr, o cümlədən Qoşulmama Hərəkatı və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının son Qahirə sammitinin sənədli artıq münaqişənin həlli çərçivəsində, hətta qəzasını və onun əsas elementlərini müəyyənləşdirmişdir. Beynəlxalq ictimaiyyətin əsaslandırığı sənədlər ATƏT-in Minsk qrupunun daha nəticə yönümlü fəaliyyəti üçün əsasdır. Azərbaycan öz növbəsində təşkilat qərarlarının qəbul edilməsində fəal iştirak edir. İslam dövlətləri də baş verən proseslərə münasibətdə konstruktiv mövqə tutur. Təşkilatın bütün tədbirlərində Azərbaycan nümayəndələri bir-mənəli şəkildə Fələstin xalqının suverenlik hüququnu müdafiə edib, Qüdsdəki islam abidələrinin toxunulmazlığına təhdid çıxıb.

Azərbaycan İOT-nin aidiyyəti strukturları ilə də sıx əməkdaşlıq edərək, həmin qurumların işində, eyni zamanda, üzv ölkələrdə keçirilən tədbirlərdə çox yaxından iştirak edir. Bu nöqtəyə nəzərdən Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın fəaliyyəti və onun İSESCO-nun xoşməramlı səfəri təyin edilməsi və təşkilatın humanitar məsələlər üzrə xüsusi əlçəsi diplomu ilə təltif edilməsi təqdirəlayiqdir.

2016-cı ilin aprel ayında Prezident İlham Əliyev İstanbulda İOT XIII sammitində, 2017-ci ilin sentyabr ayında Astanada İOT-nin Elm və Texnologiya üzrə I sammitində, həmin il İstanbulda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Qüds məsələsi ilə bağlı fəvqəladə zirvə toplantısında iştirak və çıxış etmişdir.

Regionda strateji əhəmiyyət daşıyan ərəb ölkələri ilə də ikitərəfli əlaqələr yüksələn xətlə inkişaf edir. Ərəb dünyasının nəhəngləri olan Səudiyyə Ərəbistanı, Misir Ərəb Respublikası, müsəlman dünyasının liderliyi olan İndoneziya, Pakistan, Malayziya və başqa dövlətlərlə də qarşılıqlı dostluq əlaqələri qurmaq Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətini əsas istiqamətlərindən biri kimi Prezident İlham Əliyev tərəfindən diqqətə alındı. Əlbəttə, regiondakı siyasi durum bu siyasətə taktika və strategiyasını qurmaqda mühüm və başlıca amillərdən biri oldu.

Yaxın və Orta Şərq regionundakı bütün ictimai-siyasi ab-havayı müəyyənləşdirən əsas məsələ

rada ən müxtəlif mədəni layihələrin açılışında iştirak edir, ölkə rəhbəri və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevə ilə müntəzəm görüşlər keçirir, qarşılıqlı əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edir. Son illərdə Bakıdan, daha sonra Naxçıvanın "İslam mədəniyyəti paytaxtı" elan edilməsi bu əməkdaşlığın bariz nümunəsidir.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində də böyük işlər görüldü. 2017-ci ilin mart ayında Azərbaycan Prezidenti təşkilatın XIII sammitində iştirak etmək üçün Pakistana işğuzar səfər etmişdir.

Çin, Yaponiya, Koreya, Monqolstan, Pakistan, Hindistan, İndoneziya, Malayziya və digər ölkələrlə əlaqələr möhkəmləndirilir, dövlət başçılarının qarşılıqlı səfərləri təşkil olunur, müqavilələr və digər sənədlər imzalanır, müxtəlif sahələrə aid əməkdaşlıq edilir.

Bu gün Azərbaycanın 38 Asiya və 23 Afrika ölkəsi ilə diplomatik əlaqələri var. Bu ölkələrdəki səfirliklərimiz ölkəmizin milli maraqlarının təmin olunmasında, xarici siyasətin həyata keçirilməsində, iqtisadi əlaqələrimizin coğrafiyasının genişləndirilməsində, ikitərəfli və çöxtərəfli münasibətlərin inkişaf etdirilməsində, eləcə də respublikamızın xarici ölkələrdə təbliği, xarici ölkələrdə yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının və soydaşlarımızın hüquqlarının müdafiə edilməsi üçün onların qarşısında qoyulan vəzifələri icra edirlər.

Etibarlı tərəfdaş olan və beynəlxalq münasibətlərə beynəlxalq hüququn prinsipləri çərçivəsində yanan Azərbaycan ikitərəfli münasibətlərinin fəlsəfəsinə, siyasi, hüquqi çərçivəsinə uyğun olaraq hər bir dövlət ilə olan əlaqələrinin üçüncü tərəfə qarşı istifadə etməkdən tamamilə uzaq, xoşməramlı, tarazlı siyasətinə görə dünya dövlətlərini etimad və rəğbəti qazanmışdır.

Çöxtərəfli diplomatiyamızın tərkib hissəsi kimi Azərbaycanın İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Türkdilli Dövlətlər Şurası, ATƏT, Avropa Şurası, Qoşulmama Hərəkatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Müstəqil Dövlətlər Birliyi, GUAM, Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər bu kimi universal və regional beynəlxalq təşkilatların üzvü olaraq bu təşkilatlar çərçivəsində də fəal iş aparır. Etiraf olunmalıdır ki, bir çox hallarda məhz Azərbaycanın təklifləri bu təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığın yeni formalarını müəyyən edilməsində də başlıca rol oynayıb.

İkitərəfli və çöxtərəfli qaydalar əsasında xarici siyasətimizin coğrafiyasının genişləndirilməsi şərtləndirən vacib amillərdən biri də Azərbaycanın iqtisadi imkanlarının artmasıdır. Bu gün Azərbaycanın əksər ölkələri ilə (Səudiyyə Ərəbistanı, Misir, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Küveyt, Suriya, Qətər, İordaniya və s.) gözəl dostluq və əməkdaşlıq münasibətləri var. Ölkəmizdə bir sıra ərəb ölkələrinin səfirlikləri fəaliyyət göstərir. Azərbaycan Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı, Misir, BƏƏ, Suriya, İordaniya, Liviya və s. ərəb ölkələrinə səfirlikləri var.

2004-cü ildən başlayaraq Prezident İlham Əliyevin ərəb ölkələrinə bir sıra rəsmi dövlət səfərləri baş tutdu: 2004-cü ildə Qətərə, 2005-ci ildə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığına, 2006-cı ildə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə, 2007-ci ildə Misir Ərəb Respublikasına və İordaniya Haşimilər Krallığına, 2009-cu ildə Küveytə. 2016-cı ilin fevralında BƏƏ-yə rəsmi səfər etdi. Növbəti ilin fevral ayında Qətər Əmiri Şeyx Tamim ə-Tani Azərbaycan səfər etdi. Aparılmış böyük işlərin, yaradılmış mühüm əlaqələrin və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın nəticəsidir ki, 2008-ci il martın 14-də BMT-nin Baş Assambleyasının 62-ci sessiyasında "Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərdə vəziyyət" adlı qətnamənin qəbul olunmasına dair keçirilən səsvermədə müsəlman ölkələri Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləmişdir.

2017-ci il ölkəmizdə "İslam həmrəyliyi ili" elan olunmuş, Bakıda IV İslam Həmrəyliyi İdman Oyunları keçirilmişdir. Həmin ilin may ayında dövlətimizin başçısı Ərəb-İslam-Amerika sammitində iştirak etmək üçün Səudiyyə Ərəbistanına işğuzar səfər etmişdir. İSESCO ilə də əməkdaşlıq yüksələn xətlə inkişaf edir, təşkilatın Baş Katibi Əbdülcəzir Tuveycri Bakıya müntəzəm səfər edir, bu

susda dünya üçün bir nümunədir. Ona görə də Bakı bu gün sivilizasiyalararası dialoq və multikulturalizm mövzusunda aparılan qlobal müzakirələrin mərkəzinə çevrilmişdir.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və himayəsi sayəsində ərəbəyə gələn Bakı Humanitar Forumunda hazırlanan tövsiyə və təkliflər multikulturalizmin konseptual inkişafında mühüm rol oynayır, bu tövsiyələr beynəlxalq təşkilatlar, dövlətlər və tədqiqat mərkəzləri tərəfindən ciddi şəkil-də dəyərli, təbiiq edilir. Azərbaycan bu kimi fəaliyyəti ilə milli, dini, mədəni və irqi müxtəliflik şəraitində dünyada sülhün bərqərar olmasına və sivilizasiyalararası dialoqun möhkəmlənməsinə əsaslı töhfəsini verir.

Multikulturalizm siyasətimizin tərkib hissəsi kimi Azərbaycanın diplomatiasının yeni istiqamətləri meydana çıxmışdır ki, bu sırada da mədəni və humanitar diplomatiyamız diqqət çəkir. Bu xüsusda Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın rolu xüsusilə qeyd edilməlidir. Dünyanın bir sıra ölkələrində Azərbaycan tərəfindən həyata keçirilən humanitar layihələr beynəlxalq təşkilatlar və dövlətlər tərəfindən böyük minnətdarlıqla qarşılanılır. Buna nümunə kimi Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Pakistan Qızlar məktəbinin təmiri, Misirdə məktəbin tikintisini qeyd etmək olar. Humanitar diplomatiya siyasətimizin sistemli şəkildə həyata keçirilməsi, qlobal səviyyədə aqlı və yoxsulluğa qarşı mübarizə aparılması, təbii və texnogen fəlakətlərdən əziyyət çəkən dövlətlərə yardım göstərilməsi məqsədilə Xarici İşlər Nazirliyi daxilində Azərbaycan Beynəlxalq İnkişaf Yardım Agentliyi təsis edilmişdir. BMT-nin müvafiq strukturları, Afrika İttifaqı və İslam Əməkdaşlıq Bankı ilə yaxın əməkdaşlıq edən Azərbaycan Beynəlxalq İnkişaf Yardım Agentliyi Afrika qitəsində, Əfqanıstanda, Fələstində uğurlu humanitar layihələr həyata keçirmişdir və bundan sonra da bu nəticə missiya davam etdiriləcəkdir.

Xarici siyasət daxili siyasətdən doğur və onun məntiqi nəticəsidir. Prezident İlham Əliyevin Şərq siyasətini, o cümlədən, İOT ilə münasibətdə yeritdiyi siyasəti qısaca da olsa nəzərdən keçirəndə, onun etdiyi səfərləri, reallaşdırdığı görüşləri, verdiyi müsbət bəlləri, bağladığı müqavilələri, ölkə diplomatiyası üçün müəyyənləşdirdiyi istiqamət və prinsipləri təhlil edəndə bir daha bu qənaətə gəlirik ki, Prezidentin aparıldığı xarici siyasət də daxili siyasət kimi daim bir məramla, bir məqsəddə, bir amala xidmət edir - müstəqil Azərbaycanı yaşatmaq, onu hərtərəfli inkişaf etdirmək, problemləri həll etmək, xalqımızın dünya xalqları birliyinə özünə layiq yer tutmasına nail olmaq.

Coğrafi baxımdan Qərbi Şərqin kəsişməsində, zəngin neft-qaz ehtiyatlarına malik olan, dünyanın aparıcı dövlətlərinin maraqlarının kəsişdiyi bölgədə yerləşən Azərbaycan üçün xarici siyasətin düzgün seçilməsi ölkənin müstəqilliyinin qorunub saxlanmasında və möhkəmləndirilməsində başlıca amillərdən biri olaraq qalır. Azərbaycan kifayət qədər mürəkkəb, eyni zamanda, strateji əhəmiyyətli bölgədə yerləşdiyinə görə xarici siyasət kursunu müəyyənləşdirərkən bir tərəfdən öz milli maraqlarının qorunub saxlanması və bölgədəki dövlət statusunu saxlamaq, digər tərəfdən bölgədə maraqları olan bütün dövlətlərlə, habelə qonşularla bərabərhuquqlu tərəfdaşlıq münasibətlərini saxlamaq prinsiplərindən çıxış edir. Bu gün müstəqil Azərbaycanın dünyanı əksər ölkələri ilə qarşılıqlı siyasi, iqtisadi, mədəni və digər əlaqələrinin inkişafı etdirir.

Bu istiqamətdə Şərq ölkələri ilə qurulan əlaqələr, hərtərəfli əməkdaşlıq Azərbaycan Respublikasının dövlətçilik siyasətinin mühüm bir hissəsi kimi daim təkmilləşməkdədir. Bu siyasət milli mənafeini təmin edir, xalqın cari və strateji maraqlarına xidmət edir, ölkəmizin təhlükəsizliyinə qarşı yönələn istənilən təhdidə çevik müqaviməti təmin edir.

Otən müddət ərzində Azərbaycan ətrafında əlverişli xarici mühit formalaşdırmışdır. Xaricdən olan təzyiqlər, hədə və təhdidlər zərərsizləşdirilmişdir. Azərbaycan öz milli maraqlarına xələl gətirmədən bərabərhuquqlu və qarşılıqlı faydalı çöxtərəfli və ikitərəfli əməkdaşlıq prinsipləri əsasında bütün xoşniyyətli tərəfdaşlar üçün unikal əməkdaşlıq məkanına çevrilmişdir.

Əsas ümummilli lider tərəfindən qurulan müstəqil Azərbaycan Respublikasının Şərq siyasəti daim yüksələn xətlə inkişaf edir, xalqımızın haqq səsinin ucaldılmasında və mənafeələrinin qorunmasında daha da böyük rol oynayır.

**Gövhər BAXŞƏLİYEVƏ, Milli Məclisin deputatı, AMEA akademik Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutunun direktoru, akademik**

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və himayəsi sayəsində ərəbəyə gələn Bakı Humanitar Forumunda hazırlanan tövsiyə və təkliflər multikulturalizmin konseptual inkişafında mühüm rol oynayır, bu tövsiyələr beynəlxalq təşkilatlar, dövlətlər və tədqiqat mərkəzləri tərəfindən ciddi şəkil-də dəyərli, təbiiq edilir. Azərbaycan bu kimi fəaliyyəti ilə milli, dini, mədəni və irqi müxtəliflik şəraitində dünyada sülhün bərqərar olmasına və sivilizasiyalararası dialoqun möhkəmlənməsinə əsaslı töhfəsini verir.

Multikulturalizm siyasətimizin tərkib hissəsi kimi Azərbaycanın diplomatiasının yeni istiqamətləri meydana çıxmışdır ki, bu sırada da mədəni və humanitar diplomatiyamız diqqət çəkir. Bu xüsusda Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın rolu xüsusilə qeyd edilməlidir. Dünyanın bir sıra ölkələrində Azərbaycan tərəfindən həyata keçirilən humanitar layihələr beynəlxalq təşkilatlar və dövlətlər tərəfindən böyük minnətdarlıqla qarşılanılır. Buna nümunə kimi Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə Pakistan Qızlar məktəbinin təmiri, Misirdə məktəbin tikintisini qeyd etmək olar. Humanitar diplomatiya siyasətimizin sistemli şəkildə həyata keçirilməsi, qlobal səviyyədə aqlı və yoxsulluğa qarşı mübarizə aparılması, təbii və texnogen fəlakətlərdən əziyyət çəkən dövlətlərə yardım göstərilməsi məqsədilə Xarici İşlər Nazirliyi daxilində Azərbaycan Beynəlxalq İnkişaf Yardım Agentliyi təsis edilmişdir. BMT-nin müvafiq strukturları, Afrika İttifaqı və İslam Əməkdaşlıq Bankı ilə yaxın əməkdaşlıq edən Azərbaycan Beynəlxalq İnkişaf Yardım Agentliyi Afrika qitəsində, Əfqanıstanda, Fələstində uğurlu humanitar layihələr həyata keçirmişdir və bundan sonra da bu nəticə missiya davam etdiriləcəkdir.

Xarici siyasət daxili siyasətdən doğur və onun məntiqi nəticəsidir. Prezident İlham Əliyevin Şərq siyasətini, o cümlədən, İOT ilə münasibətdə yeritdiyi siyasəti qısaca da olsa nəzərdən keçirəndə, onun etdiyi səfərləri, reallaşdırdığı görüşləri, verdiyi müsbət bəlləri, bağladığı müqavilələri, ölkə diplomatiyası üçün müəyyənləşdirdiyi istiqamət və prinsipləri təhlil edəndə bir daha bu qənaətə gəlirik ki, Prezidentin aparıldığı xarici siyasət də daxili siyasət kimi daim bir məramla, bir məqsəddə, bir amala xidmət edir - müstəqil Azərbaycanı yaşatmaq, onu hərtərəfli inkişaf etdirmək, problemləri həll etmək, xalqımızın dünya xalqları birliyinə özünə layiq yer tutmasına nail olmaq.

Coğrafi baxımdan Qərbi Şərqin kəsişməsində, zəngin neft-qaz ehtiyatlarına malik olan, dünyanın aparıcı dövlətlərinin maraqlarının kəsişdiyi bölgədə yerləşən Azərbaycan üçün xarici siyasətin düzgün seçilməsi ölkənin müstəqilliyinin qorunub saxlanmasında və möhkəmləndirilməsində başlıca amillərdən biri olaraq qalır. Azərbaycan kifayət qədər mürəkkəb, eyni zamanda, strateji əhəmiyyətli bölgədə yerləşdiyinə görə xarici siyasət kursunu müəyyənləşdirərkən bir tərəfdən öz milli maraqlarının qorunub saxlanması və bölgədəki dövlət statusunu saxlamaq, digər tərəfdən bölgədə maraqları olan bütün dövlətlərlə, habelə qonşularla bərabərhuquqlu tərəfdaşlıq münasibətlərini saxlamaq prinsiplərindən çıxış edir. Bu gün müstəqil Azərbaycanın dünyanı əksər ölkələri ilə qarşılıqlı siyasi, iqtisadi, mədəni və digər əlaqələrinin inkişafı etdirir.

Bu istiqamətdə Şərq ölkələri ilə qurulan əlaqələr, hərtərəfli əməkdaşlıq Azərbaycan Respublikasının dövlətçilik siyasətinin mühüm bir hissəsi kimi daim təkmilləşməkdədir. Bu siyasət milli mənafeini təmin edir, xalqın cari və strateji maraqlarına xidmət edir, ölkəmizin təhlükəsizliyinə qarşı yönələn istənilən təhdidə çevik müqaviməti təmin edir.

Otən müddət ərzində Azərbaycan ətrafında əlverişli xarici mühit formalaşdırmışdır. Xaricdən olan təzyiqlər, hədə və təhdidlər zərərsizləşdirilmişdir. Azərbaycan öz milli maraqlarına xələl gətirmədən bərabərhuquqlu və qarşılıqlı faydalı çöxtərəfli və ikitərəfli əməkdaşlıq prinsipləri əsasında bütün xoşniyyətli tərəfdaşlar üçün unikal əməkdaşlıq məkanına çevrilmişdir.

Əsas ümummilli lider tərəfindən qurulan müstəqil Azərbaycan Respublikasının Şərq siyasəti daim yüksələn xətlə inkişaf edir, xalqımızın haqq səsinin ucaldılmasında və mənafeələrinin qorunmasında daha da böyük rol oynayır.

**Gövhər BAXŞƏLİYEVƏ, Milli Məclisin deputatı, AMEA akademik Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutunun direktoru, akademik**

# AZƏRTAC ərəb mediası ilə əməkdaşlığı genişləndirmək istəyir

Azərbaycan ilü ərəb dövlətləri arasında çox yaxşı, ənənəvi dostluq əlaqələri var. İslam Ölkələri İnformasiya Agentlikləri İttifaqının büro üzvü olan AZƏRTAC ölkələrimiz və xalqlarımızın bu səmimi münasibətləri fonunda ərəb mediası ilə əməkdaşlığı daha da genişləndirmək istəyir.

Bu fikir ölkəmizdə səfərdə olan İslam Ölkələri İnformasiya Agentlikləri İttifaqının nümayəndə heyəti il oktyabrın 27-də AZƏRTAC-da keçirilən görüşdə səslənib. AZƏRTAC-ın İdarə Heyətinin sədri Aslan Aslanov qonaqlara agentliyin tarixi, strukturu, fəaliyyəti, beynəlxalq əlaqələri barədə ətraflı məlumat verib. Qeyd edib ki, hazırda Dünya Xəbər Agentlikləri Konqresinə, Asiya və Sakit Okean Ölkələri Xəbər Agentlikləri Təşkilatına (OANA) sədrlik edən AZƏRTAC-ın 21 xarici ölkədə, o cümlədən ərəb ölkələrində xüsusi müxbir məntəqəsi fəaliyyət göstərir.

İdarə Heyətinin sədri bu günlərdə Bakıda böyük uğurla keçirilən IV Beynəlxalq Humanitar forumdan, burada müzakirə olunan məsələlərdən danışaraq bildirdi ki, bu forum dünyanın görkəmli alimlərinin, tanınmış siyasətçilərin, ictimai xadimlərin, ekspertlərin, iqtisadçıların, jurnalistlərin bir araya gəlib dünyanı narahət edən müxtəlif mövzuları geniş müzakirə etməsi ideyasından qaynaqlanıb və ötən müddətdə özünü tam doğurub. Təqdirəlayiqdir ki, Bakı forumlarında ərəb ölkələri, xüsusən ərəb mediası bir qayda olaraq geniş nümayəndə heyəti ilə təmsil olunur.

VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun "Yanlış məlumatlandırma siyasəti - müasir dünyada sabitliyə təhdid" mövzusunda keçirilən işçi sessiyasına toxunaraq Aslan Aslanov feyk xəbərlərin yeni çağırışlar, problemlər və təhdidlər doğurduğunu vurğulayıb. Bildirdi ki, bu, müasir media, dünya üçün çox böyük bələyə çevrilib. Bir sıra ölkələr və xalqlar, o cümlədən Azərbaycan yalan xəbərlərdən əziyyət çəkir. Müəyyən qüvvələr tərəfindən qişçıdırılan informasiya müharibəsinin müasir dövrümüzdə qlobal xarakter almaya başlaması narahatlıq doğurur. Odu ki, dünya jurnalistləri, xüsusən ənənəvi media yalan xəbərlərin qarşısının alınmasında fəal iştirak etməli, yanlış məlumatlandırma siyasətinə qarşı etiraz səslərini daha qətiyyətlə ucaltımalıdır.

Sonra İdarə Heyətinin sədri nümayəndə heyəti üzvlərinin suallarını cavablandırdı. Ərəb ölkələrinin media təmsilçiləri görüşdə İslam Ölkələri İnformasiya Agentlikləri İttifaqı və onun fəaliyyəti barədə fikirlərini bölüşüb, AZƏRTAC-ın bu təşkilatın işində fəal iştirakından məmnunluqlarını bildirdilər. Qeyd ediblər ki, Azərbaycanda gördükləri, xüsusən buradakı tolerant mühit, Bakının gözəlliyi, hər addımda müşahidə olunan inkişaf onlarda zəngin təəs-sürət yaradıb.

Söhbət əsasında bildirilib ki, Azərbaycan İslam həmrəyliyinin gücləndirilməsinə dəyərli töhfələr verir, islamofobiya hallarına qarşı kəskin mövqə tutur. Ərəb ölkələrinin media təmsilçiləri bu sahədə AZƏRTAC-ın da xüsusi rolu qeyd edərək İslam Ölkələri İnformasiya Agentlikləri İttifaqının onlara sıx əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu vurğulayıblar.





## İlk regional simpozium

Heydər Əliyev Fondunun "Regional İnkişaf" İctimai Birliyi və Talassemiyasız Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə regionlarda "Talassemiyasız həyat namına" şüarı altında layihələr reallaşdırılır. Layihə çərçivəsində əhəlinin maarifləndirilməsi və müvafiq sahədə çalışan tibb heyətinin bilik və təcrübələrinin artırılması məqsədilə həkimlərin, QHT nümayəndələrinin, təhsil işçilərinin, talassemiyalı pasiyentlərin və onların valideynlərinin iştirakı ilə regional simpoziumlar keçirilir, eləcə də talassemiyaya daşıyıcılığını müəyyən etmək üçün vətəndaşların ödənişsiz tibbi müayinələri təşkil olunur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu məqsədlə oktyabrın 27-də Mingəçevir şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində "Talassemiyasız həyat namına" 1-ci regional simpozium keçirilib. Simpoziumda Talassemiya Mərkəzinin nümayəndələri müxtəlif məruzə və təqdimatlarla çıxış ediblər. Talassemiya Mərkəzinin direktoru Valeh Hüseynov çıxış edərək, ölkəmizdə səhiyyə sahəsində əldə olunan nailiyyətlərdən danışdı. Qeyd etdi ki, Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı nəticəsində səhiyyə sahəsində uğurla aparılan islahatlar, tibb müəssisələrinin maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi, təchizat və kadr hazırlığı ilə bağlı görülən işlər yeni nailiyyətlərə yol açdı.

Bəd əməlləri torpaqlarımızın itirilməsi ilə nəticələnib. Zəngilan da digər rayonlarımız kimi xəyanətin qurbanı olub.

Ancaq zəngilanlılar qəhrəmancasına döyüşərək erməni silahlı birləşmələrinə ciddi müqavimət göstəriblər. Əgər belə olmasaydı, iki aydan çox mühasirədə yaşayan rayon əhalisinin böyük əksəriyyəti qətlə yetirilirdi. Düşməninə görə Zəngilan ağır döyüşlərdə 245 şəhid verib, 12800 uşaq zərər çəkib, 395 uşaq yetim qalıb, 44 nəfərin aqibəti ballı deyil, 127 nəfər isə müharibə əlillidir.

Zəngilanlılar hər zaman ulu öndər Heydər Əliyevə minnətdardır. "Əgər ümummilli lider İran hökuməti ilə danışıqlar aparıb Araz çayı üzərindəki bəndi bağlatdırmasaydı, yüzlərlə insan çayda tələf olardı və böyük faciə yaşanardı. Yenicə müstəqillik qazanmış Azərbaycanı xaosdan, vətəndaş müharibəsindən qurtaran dahi lider zəngilanlıların da xilaskarıdır".

### 970 ailənin məskunlaşdığı şəhərcik

Doğma yurd-yuvalarından didərgin düşmüş zəngilanlılar hazırda Bakıda və respublikamızın 43 rayonunda müvəqqəti məskunlaşılıb. Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva bu təbəqədən olan insanlara xüsusi diqqət və qayğı göstərirlər. Bu şəhərcik də dövlət başçısının tapşırığı əsasında inşa olunub.

Şəhərcik 2013-cü ildə Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə istismara verilib. 5 il öncə aprelin 1-də dövlət başçısı qəsəbənin açılış zamanı məcburi köçkünlərlə söhbətində buranın müvəqqəti yaşayış yeri olduğunu söyləyərək vurğulayıb ki, torpaqlarımız işğaldan azad olunduqdan sonra Azərbaycan dövləti bundan da gözəl binalar, evlər tikəcək. O cümlədən, Zəngilanda və işğala məruz qalan digər rayonlarda bundan da gözəl şərait yaradılacaq.

İcra başçısının sözlərinə görə, şəhərciyə Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının tələbə şəhərciyində müvəqqəti məskunlaşmış 760 ailə (3420 məcburi köçkün) köçürülüb. 760 evdən 90-ı birotəqəli, 490-u ikitəqəli, 170-i üçotaqəli, 10-u dördotaqəlidir. Məcburi köçkünlərdən 460-ı Zəngilan, 66-sı Ağdam, 52-si Cəbrayıl, 40-i Füzuli, 142-si isə Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı, Şuşa, Xocavənd, Xocalı rayonlarındadır.

12 hektar sahəni əhatə edən məhəllədə rayon icra hakimiyyətinin binası, 13 ədəd 5 mərtəbəli bina, 580 şagird yerlik məktəb, 280 yerlik uşaq bağçası, klub-icma mərkəzi, tibb məntəqəsi tikilib.

Otən il isə Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın şəxssən nəzarət etdiyi "Qəzalı vəziyyətdə olan binalarda məskunlaşmış məcburi köçkün ailələrinin yeni mənzillərə təmin olunması" layihəsi çərçivəsində qəsəbədə daha 3 yeni bina inşa olunub. Oktyabrın 5-də Mehriban xanım Əliyeva şəhərcikdə yeni inşa olunan üç binada 210 ailəyə mənzillərin təqdim edilməsi mərasimində iştirak edib.

### Zəngilanlılar da Ali Baş Komandanın inanırlar, güvənirlər

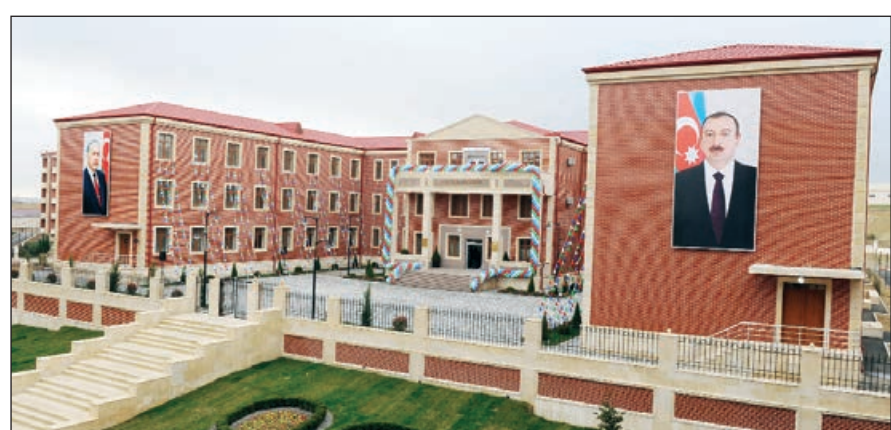
Ramiz Həsənovun sözlərinə görə, Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad olunmuş Cocuq Mərcanlı kəndinin yenidən qurulması və kəndin əhalisinin doğma yurda dönüşü zəngilanlıların da böyük sevincinə səbəb olub. Bu hadisə, bu zəfər doğma yurdunu itirən hər bir zəngilanlının dövlətinə, Ali Baş Komandanına inanması hətta da gücləndirib. İndi bütün zəngilanlı məcburi köçkünlər inanırlar ki, tezliklə illərdir qəlblərdə alovlanan yurd hələti bitəcək və Cocuq Mərcanlıda olduğu kimi, Zəngilanda da yenidən həyat qaynayacaq. Yenidən yandırılacaq sönmüş ocaqlar, toy-büsat bürüyəcək Zəngilanı...

*Şəhərciklə bağlı ətraflı məlumat aldıqdan sonra sağollaşmaq ayrılıram. Yavaş-yavaş qarlıq düşür, qəsəbədə uzaqlaşırıram və sanki 25 il əvvəl tərk etdiyim Zəngilanı ikinci dəfə yəna tək qoyub gəlməmiş oluram...*

**Fariza ƏHMƏDOVA, "Azərbaycan"**

# Zəngilanı yaşadan "Zəngilan"

## İşğalın 25-ci ildönümünü rayon sakinləri nisgillə yanaşı, ümid və qayıdısa inamla qeyd edirlər



**Əvvəlki 1-ci səh.**  
67 gün tam mühasirə şəraitində

Füzuli və Cəbrayıl rayonları işğal olunduqdan sonra zəngilanlılar 1993-cü ildə 67 gün tam mühasirə şəraitində ermənilərlə vuruşublar. Oktyabrın 25-dən etibarən 4 gün ərzində əhali döyüşərək şəhid və itki verib. Amma tanklarla dörd tərəfdən rayona edilən hücumun qarşısını almaq mümkün olmayıb. Oktyabrın 29-da təxminən 34 min əhali İran sərhədində - Araz çayının kənarına toplaşır. Gur sulu Araz çayını isə keçmək mümkün deyildi. Zəngilanlıların köməyinə müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu, ulu öndər Heydər Əliyev çatır. Ümummilli lider İran İslam Respublikası hökuməti ilə danışıqlar aparır və Araz çayı üzərindəki bənd bağlanır. Yalnız bundan sonra əhali çayı keçib xilas olur. Bu gün də zəngilanlılar işğal günündən danışarkən söyləyirlər ki, əgər ulu öndər olmasaydı, ikinci Xocalı faciəsi yaşanacaqdı.

Bu gün digər rayonlardan olan məcburi köçkünlər kimi, zəngilanlılar da dövlət qayğısı ilə əhatə olunublar və həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm tədbirlər görülür, yeni-yeni qəsəbələr tikilir.

Onlardan biri də Ağsəyon rayonu Masazır qəsəbəsində inşa edilmiş "Zəngilan şəhərciyidir"...

Sanki hər qarşıma çıxan qəsəbə sakini qohumumdur...

Bura həmin Zəngilan olmasa da, qəsəbəyə girəndə bir doğma-çox hissətim. Sanki hər qarşıma çıxan qəsəbə sakini qohumumdur. Qəsəbədə yaşayan həmyerlilərimizin illərinin zəhməti ilə arxada qalan 25 ildə qazanc yolları tapıb, özləri yeni həyat qurublar. Bir sözlə, qəsəbədə həyat qaynayır.

Burada yaradılan şəraitə tam ədəd qəsəbəni gəzib-dolaşıram. Diqqətimi kiçik bir tikilinin içərisində nərd oynayan iki aqsaqal çəkir və yaxınlaşıb salamlışıram. Sən demə, bura rayonun icra hakimiyyəti tərəfindən aqsaqalların asudə vaxt keçirmələri üçün yaradılan məkandır. Bütün məhəllə aqsaqalları yığışaraq nard, domino oynayır, çay dəmləyib içirlər. 74 yaşlı Əfqan Davudov Zəngilandan çixanda 49 yaş varmış. İşğal günü birca canını götürüb qaça bildiyi üçün çox şükür edir: "Yaxşı evim-əşiyim var idi. Özüme hər cür şərait qurmuşdum. Heyif, hər şeyimizi qoyub gəlməli olduq. Birca, canımızı götürüb gəldik. O gün ümummilli lider Heydər Əliyevin tapşırığı ilə Araz çayının suyu azaldılmasaydı, çoxlu insan tələfatı olardı. Hökumətimizin dəstəyi sayəsində indi bizə burada yaxşı şərait yaradılıb, ancaq heç nə o yurdun yerini vermir. Xoş istərdik, gedənlərimizə əlində qaldığımızda gedib oranın havasını duya. Elə orda ölməyi də arzulayıram".

O gecə olmaz ki, Zəngilanı yuxumda görməyim

Kənardan söhbətə qoşulan Murtuza Abdullayev də 1954-cü ildə Zəngilanda anadan olub. Murtuza dayı işğal gününü belə xatırlayır: "Biz sağ qaldığımız üçün yeri özünü müdafiə dəstələrinə və ulu öndər Heydər Əliyevə minnətdarıq. Dörd övladım vardı. O gün evimizi atıb ancaq uşaqları və paltarlarımızı götürüb Araz çayına tərəf qaçdıq. Dedilər ki, qadın və uşaqları Arazın o tayına keçirin, kişilər isə döyüşə qayıdacaq. Qayıtdıq, amma düşmənin çox böyük qüvvə ilə hücumu keçmişdi. Bacarmadıq... Azərbaycanın çox yerini gəzməmişəm, amma Zəngilandakı gözəlliyi heç yerdə hiss etdim, duymayıram. İndi hər gecə yatanda da o torpaqları görürəm. Elə gün olmur ki, oraları yuxuma girməsin". Bu sözlərdən sonra aqsaqalın kövrəlməsi məni də ağladır...

Murtuza dayıya toxtaqlıq da verə bilmədən ayrılıram oradan...

Üç gün Arazın qırağında ac-susuz qaldıq

Məktəbdə zəng vurulur və birinci növbədə oxuyan uşaqların evə gəlmə vaxtıdır. Evə gəlməyin sevincini yaşayan balaca məktəb-

lilərin səs-küyü, övladını məktəbdən gətirən valideynlərin söhbətləşməsi maraqlı mənzərə yaradır.

Belli olur ki, 33 yaşlı tam orta məktəbdə dərs deyən müəllimlərin əksəriyyəti zəngilanlıdır. Zəng vurulur və ikinci növbə dərsə başlayır. Müəllimlərin otağında bir neçə müəllimə ilə söhbət oluram.

İlk söhbətim Zəngilan rayonunun Mincivan kəndində dünyaya göz açan Ramilə Bayramovadır. İşğal zamanı Ramilə müəllimə 24 yaşında olub. Yaşadığı o dəhşətli günləri bizimlə bölüşdükcə göz yaşlarını saxlaya bilmir: "Oktyabrın 26-sı idi. Ermənilər dayanmadan atırdılar. Ailəli idim. 27-si səhər tezdən Mincivana atam-gilə gəldim. Atam kənddə müəllim işləyirdi. Həmin gün də dərsə getmişdi. Elə evdə oturmuşduq ki, bayırda səs-küy gəldi. Qonşular hay salmışdılar ki, kəndi tərk etməliyik. Qaçacaq düşdük. Anam da bulaqdan su götürməyə getmişdi. Onu gözleməli oldum. Bir övladım var idi, biri də bətnimdəydi. Soyuc havada evimizi tərk edib yola düşdük. Araz çayının iki qolunu çətinliklə keçə bildik. Suda islanan insanlar donurdular. Üç gün Arazın qırağında ac-susuz qaldıq. Həmin günlərdə bizimkilər Mincivana gəlib-gəlirdilər. Ancaq oktyabrın 29-u kəndə əlaqə tam kəsildi. Xoşbəxtlikdən sağ qaldım. Bura gələndə oğlum dünyaya gəldi, adını Araz qoydum".

25 ildir ağlamaqdan gözümə su da qalmayıb

"Hər il payız fəslində gələndə mən Zəngilanı düşünürəm. Hər gün Zəngilanı yuxuda görürəm. Ağlamaqdan gözümün suyu da qalmayıb". 25 ildir bu ağır-acı ilə yaşayan Elmira Həsənova fikirləri-nə bu cümlələrlə başlayır. Doğma kəndlərini ağlaya-ağlaya təsvir edir: "Zəngilanı Şayılı kəndində doğmuşam. O gözəlliyi kim unudar ki?! Kəndimiz çox gözəl idi, iki dağın arasında yerləşirdi. Həmişə üstü qızlar, qadınlarla qaynayın bulaqlarımız var idi. Bizim camaat 1992-ci il dekabrın 10-da kənddən çıxıb. Mən onda

Bakıda oxuyurdum. Eşidəndə ki, ermənilər kəndimizi mühasirəyə alıb, tez bilet alaraq qatarla kəndimizə yollandım. Qonşumuz Museseyib dayı yaşayırdı. Ermənilər otluğa od vurub onu da ora atıb diridirdi. Onun döyüş yolu haqqında kitab da nəşr olunub. Pərvanə müəllimə deyir ki, indi o günlərdən danışanda adamın gücü ancaq ağlamağa yetir... Pərvanə müəllimənin qardaşı qızı Könül Quliyeva Zəngilanın el şairi, rəhmətlik Məhərrəm Mahinin "Zəngilanda olasan" şeirindən iki bənd söyləməklə söhbətimizə qoşulur:

Nənəm can verdi, dəfn edib başdaşına "Zəngilan" yazdıq

Müəllimlər arasında hər ilin oktyabr ayını çox ağır keçirənlərdən biri də Kifayət Şükürovadır. Zəngilan rayonu 2 nömrəli məktəbdə oxuyub. O vaxt 7-ci sinif şagirdi imiş. Həmin gün yaşananları sanki indi baş vermiş kimi xatırladığını deyən Kifayət müəllimə nəfəsinin ölümlünü ürək ağrısı ilə danışıq: "Oktyabrın 29-na kimi rayonda qaldıq. Hətta ən axırncı günə kimi məktəbdə gəldirdik. Oktyabr mənim üçün o qədər ağır aydır ki... Biz də hamı kimi Arazdan keçdik. 7 uşaq, atam, anam, bir də nənəm var idi. Nənəmin ayaqları tutmurdu deyə, atam onu kürəyində aparırdı. Araz çayını da belində keçirdi. Atama nə qədər dedi ki, mənə qoy get, atam razı olmadı. İran tərəfə keçəndə neçə qonaq gətdik, dedilər ki, biz gecə qonaq qaldıq. Üç gün orda - bayırda qaldıq. Nənəm soyuqdan xəstələndi, can verirdi. İmişli tərəfdən sərhədi keçdik. Kürdəmir tərəfə keçəndə nənəm canını tapşırırdı. Onu ele orada da dəfn elədik. Başdaşına da "Zəngilan" yazdı atam. Mezan Kür çayının kənarında idi. Kür çayı qaxanda mezar da itmişdi. Sonra bizimkilər gedib birtəhər tapdılar"...

Əsgülüm dağımın zirvəsinə qalxıb hayqırmaq istəyirdim

Zəngilan rayon Xumarlı kəndindən olan Pərvanə Fərəcovanın qardaşı İsaq Fərəcov Zəngilanda

gedən döyüşlərdə şəhid olub. Üç uşaq atası imiş. İsaqın döyüş yolu çoxlarına ballıdır. Şuşada, Laçında qəhrəmancasına döyüşən İsaq əsl vətənpərvər igidlərimizdən biridir. Onun döyüş yolu haqqında kitab da nəşr olunub. Pərvanə müəllimə deyir ki, indi o günlərdən danışanda adamın gücü ancaq ağlamağa yetir... Pərvanə müəllimənin qardaşı qızı Könül Quliyeva Zəngilanın el şairi, rəhmətlik Məhərrəm Mahinin "Zəngilanda olasan" şeirindən iki bənd söyləməklə söhbətimizə qoşulur:

Könül quşum qanadlanıb yerindən, Deyir bu dəm Zəngilanda olasan. Baxıb yurda, bir ah çəkib darından, Ağlayasan, bosalasan, dolasan...

Görən kimi Ağ Oyuğun düzünü, Yoxlayasan torpağın nebzini. Qucaqlayıb söykəyəsən üzünü, Ocal gəlsə, ele orda olasan...

Sən demə, Könül Məhərrəm Mahinin gəlini imiş. Onun şeirlərini kitabdan deyil öz dilindən eşidəndə yadda saxlaymış. Şairin bir neçə şeirini söyləyən müəllimənin yeganə arzusu Zəngilana yenidən gəlmək, bu şeirləri Əsgülüm dağının zirvəsində hayqıraraq səsləndirməkdir.

Könül müəllimə bu arzusunun gerçəkləşəcəyinə inanır. Çünki Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun aprel zəfərindən sonra Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndinin yenidən bərpa edilməsi zəngilanlıların da ümid çirəğini alovlandırdı. Hər bir zəngilanlı öz Prezidentinə, ordusuna güvənir və inanır ki, tezliklə arzular çin olacaq. Beləcə, müəllimlərlə söhbətimizi bitirib ayrılıq. Birinci mərtəbədə kiçik yaşlı şagirdlə qarşılaşırıram. Adı Arazdır, zəngilanlıdır. Bu il ikinci sinifə gedir. Zəngilanı tanımasa da, harada yerləşdiyini bilməmə də, müəllimləri ona, eləcə də digər həmyaşınlarına Zəngilanı tanıdırmağa çalışırlar, şeirlər öyrədirlər. Bütün sinif otaqlarında Zəngilanın ərazisini, işğal tarixini əks etdirən lövhələr də var.

Rayonun icra başçısı Ramiz Həsənov öncə işğal tarixindən söz açaraq bildirdi ki, XX əsrin sonu Azərbaycan xalqının tarixinə faciələr dolu bir dövr kimi yazılıb. Ölkədə mövcud ictimai-siyasi vəziyyət, daxili çəkişmələr, bir-birinə xəyanət edən silahlı birləşmələrin

Torpaq həsrəti, yurd nisgili

Məktəbdən çıxıb şəhərciyə yenidən dolaşmağa başlayırıram, amma hələ də eşitdiklərimin təsiri alıntıdayam. Zəngilan həsrəti ilə haqq dünyasına qovuşan nənəmin xatirələri gözümün önündə canlanır. Çünki nənəm də hər dəfə belə danışırdı, ağlaya-ağlaya, kövrələ-kövrələ...

Deyirdi ki, evdən çıxanda tezliklə geri qayıdacağıma düşün-dükləri üçün şəkilləri də torpağa basdırıblar. Anam mənə, nənəm isə bacım Nərinə kürəyinə sələyib kənddən çıxıblar. Onlar da Arazın soyuq suları ilə birtəhər İranda sərhəd əraziyə keçib bir neçə gün ac-susuz qalıblar. Ancaq bütün bu çəkişmələr acıqlar onlara o qədər əzab verməyib.

Əzab verən Arazın bu tayından durub yandırılan evlərinin tüküsünün ərsə dərnməsini izləmək imiş... Bu, həqiqətdir, bağır parçalayan mənzərə imiş. İnsanlar ən çox da günahsız Arazı qınayıb qarğıyırlarmış... Çünki ikinci dəfə idi ki, Araz ürəklərinə vətən dağı çəkirdi... "Ürəyim ele orda qalıb, kaş ölmədən gedib oranı birca dəfə görə biləydim" - deyirdi ele hey nənəm... Amma qismət olmadı, ele Zəngilan həsrəti ilə həyatla vıdalaşdı...

Zəngilanlılar hər zaman ulu öndər Heydər Əliyevə minnətdardır

Bu gün şəhərcikdə yaşayan məcburi köçkünlər üçün hər cür şərait yaradılıb. Qəsəbə haqqında dolğun məlumat almaq üçün isə şəhərcikdə yerləşən Zəngilan Rayon İcra Hakimiyyətinin binasına yol alırıam.

Rayonun icra başçısı Ramiz Həsənov öncə işğal tarixindən söz açaraq bildirdi ki, XX əsrin sonu Azərbaycan xalqının tarixinə faciələr dolu bir dövr kimi yazılıb. Ölkədə mövcud ictimai-siyasi vəziyyət, daxili çəkişmələr, bir-birinə xəyanət edən silahlı birləşmələrin

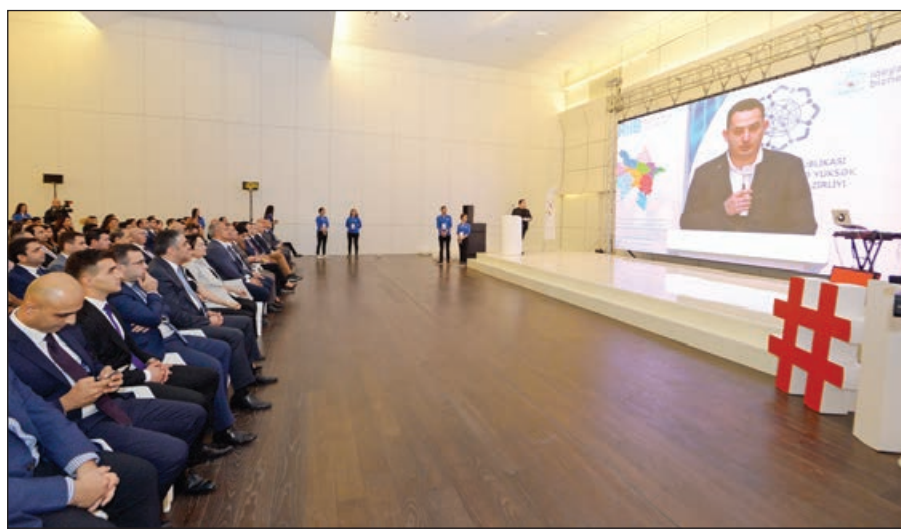








## “İdeyadan Biznesə” startap turlarının respublika üzrə qalibləri seçilib



Bu ilin aprel ayında etibarən icrasına başlanılan “İdeyadan Biznesə” layihəsi çərçivəsində keçirilən startap turlarının finali olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, “İnnovasiya həftəsi” çərçivəsində Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən final mərasimində dövlət rəsmiləri, ali təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, startapçılar və tələbələr iştirak edib. Qonaqlar ilk öncə Heydər Əliyev Mərkəzinin foyesində Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi tərəfindən yaradılan innovativ məhsul və xidmətlərin nümayiş olunduğu “InnoEkspo” sergisinə ekskursiya edib, “Azermarka” MMC-ye məxsus standda sərgilənən marka və suvenirlərlə tanış olublar.

Daha sonra startap turunun final mərhələsi başlayıb. İlk öncə 8 regionu əhatə edən startap marafonuna dair videoçarx nümayiş olunub.

Qonaqları salamlayan tədbirin aparıcısı, xalq artisti Murad Dadaşov layihə iştirakçılarına uğurlar arzulayıb.

Layihənin reallaşdırılmasına dəstək olan Heydər Əliyev Fondunun Regional İnkişaf İctimai Birliyinə, Azərbaycan Gənclər Fonduna, Birləşmiş Millelər Təşkilatının İnkişaf Proqramına, “Microsoft” və “Azercell” şirkətlərinə, eyni zamanda ali təhsil müəssisələrinin rəhbərlərinə yaratdıqları şərait üçün təşəkkürünü bildiren nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadə qeyd edib: “Yeddi ay ərzində respublikanın ayrı-ayrı şəhər və rayonlarında keçirilən

startap turuna 2 mindən çox iştirakçı qatılıb. Ümumilikdə seçilən 75 komandanın 15-i respublika finalında iştirak hüququ qazanıb”.

“Ölkəmizin 16 ali, 3 ümumtəhsil müəssisəsində “İdeyadan Biznesə” layihəsi çərçivəsində startap turları keçirilib. Biz çox şadıq ki, gənclərimiz, tələbələrımız innovativ inkişafa böyük maraq göstərirlər. Çünki müasir dövrdə innovativ düşüncəli gənclərə böyük ehtiyac var. Məhz bu səbəbdən ölkəmizdə gənclərin intellektual səviyyəsinin artırılması, onların elmə, təhsilə, innovativ düşüncəyə, texnologiyalara və rəqabətə davamlı biliklərə yiyələnməsinə xüsusi önəm verilir.

Bugünkü tədbir onu göstərir ki, gənclərimiz informasiya texnologiyalarından, internetdən yalnız əyləncə, bilik almaq üçün yox, həmçinin biznes ideyalarının reallaşdırılması üçün də istifadə edirlər. Bildiyiniz kimi, nazirliyin fəaliyyət istiqamətlərindən biri də innovativ inkişafa dəstək verməkdir. Nazirlik informasiya texnologiyalarının inkişafı Dövlət Fondu və Yüksək Texnologiyalar Parkı vasitəsilə startaplara biznes ideyalarının reallaşdırılmasına dəstək verir. Startap hərəkatını genişləndirmək, gənclər arasında innovativ düşüncəni təbliğ etmək, gəncləri aktiv şəkildə bu prosese cəlb etmək üçün müxtəlif layihələr, təlimlər, müsabiqələr keçiririk”, - deyə nazir vurğulayıb.

Ramin Quluzadə layihə çərçivəsində nazirliyin koordinasiya qurumları

informasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində “investorlar klubu” yaradıldığını da xatırladı. O bildirdi ki, “Investorlar klubu” informasiya və kommunikasiya texnologiyaları sahəsində investisiya mühtəyinin yaxşılaşdırılması və özəl sərmayələrin düzgün istiqamətləndirilməsi, yeni texnologiyaların yerli iqtisadiyata inteqrasiyası, elmi tədqiqat işlərinin, eləcə də innovasiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi istiqamətində fəaliyyət göstərəcək.

“Bu klub həmçinin startapçıların ideyalarının reallaşdırılmasına dəstək ola bilər. Biz startap hərəkatının daha da genişləndirilməsi, ölkəmizdə innovasiya ekosisteminin formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi istiqamətində fəaliyyətimizi bundan sonra da davam etdirəcəyik”, - deyə nazir əlavə edib.

Daha sonra R.Quluzadə finalda yarışacaq komandalara uğurlar arzulayıb.

Tədbirin davamında 15 finalçı müəyyənlənmiş ardıcılıq üzrə layihələri 3 dəqiqə ərzində münisif heyət qarşısında təqdim etdikdən sonra onlara ünvanlanmış sualları cavablandırılıb.

Təqdimatlardan sonra bütün komandalara startap turunda fəal iştiraklarına görə sertifikatlarla təltif edildi.

Münisif heyətinin qərarı ilə startap turunun respublika üzrə qalibləri “Gonex” (I yer), “Smart Reaktor” (II yer) və “Noahland” (III yer) komandaları olub.

“Gonex” - Bakı Mühəndislik Universitetinin tələbələrinin layihəsidir. İnformasiya Texnologiyaları üzrə onlayn və real layihələr üzərində çalışaraq təcrübə əldə edə bilmək üçün unikal platformadır.

Sumqayıt şəhərini təmsil edən “Smart Reaktor” layihəsi işe tullantılardan alternativ enerji əldə edilməsinə yönəlib.

Naçıvanı təmsil edən “Noahland” layihəsi ekstremal idman növlərinin və düşürgələrin bir portaldan cəmləndirilməsinə xidmət edir.

Birinci yerin qalibi 10 min manat, ikinci yerin qalibi 5 min, üçüncü yerin qalibi isə 2500 manat məbləğində mükafatlandırılıb.

“Azercell”, “Microsoft Azərbaycan” şirkətləri və “Kapital Bank” startapçıları arasında ən çox bəyəndikləri layihələrə hədiyyələr təqdim ediblər.

Bələ ki, “Azercell” şirkəti “Mayak”, “Microsoft” şirkəti “Xilaskar Qolbaq”, “Kapital Bank” “Şəki tur” və “Guide to” layihələrini seçərək mükafatlandırılıb.

Milli finalda qalib gələn layihə sahibləri dekabrın 4-7-də təşkil ediləcək XXIV “Bakutele” Beynəlxalq Telekommunikasiya, İnnovasiya və Yüksək Texnologiyalar sergi-konfransı çərçivəsində layihələrini təqdim etmək imkanı da əldə ediblər.

“İdeyadan Biznesə” layihəsi çərçivəsində startap turlarının növbəti illərdə də davam etdirilməsi nəzərdə tutulub.

## Yeni dünya, yeni insan formalaşdırmaq

Oktyabrın 25-də Heydər Əliyev Mərkəzində VI Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun açılış mərasimi olub. “Yeni dünya və yeni insan formalaşdırmaq: kreativlik və insan inkişafı” mövzusunda keçirilən foruma 90-dan çox ölkə və 24 beynəlxalq təşkilatdan 580-dən çox nümayəndə qatılıb. Forum plenar və işçi sessiyalarla işini davam etdirib.

“Naçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı-2018” mədəniyyət ili çərçivəsində “Ekstremizm və islamofobiya qarşı mübarizə mexanizimi kimi vasitəçilik və dialoq mədəniyyəti” üzrə milli seminar M.F.Axundov adına Milli Kitabxanada təşkil olunub.

İslam Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (ISESCO) baş direktoru Əbdüəziz bin Osman əl-Tuveyyirin iştirakçılara ünvanladığı məktub oxunub.



Paneldə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondunun aparat rəhbəri, professor İsaخان Vəliyev “Yeni insanın formalaşdırılmasında dini ekstremizm və mübarizənin rolu: hüquqi və fəlsəfi aspektləri” mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. Ekstremizmə qarşı mübarizədə dövlət siyasətinin mühüm istiqamətlərindən söz açan natiq cəmiyyətin gələcək inkişafı naminə beynəlxalq standartlara cavab verən yeni düşüncə tərzinin formalaşdırılmasına vacib elementləri barədə fikirlər səsləndirib.

Tədbirdə Milli Məclisin deputatı, tarix elmləri doktoru Pərvin Kərimzadə, Mədəniyyətşünaslıq üzrə Elmi-Metodik Mərkəzin direktoru Asif Usubəliyev və digərləri çıxış ediblər.

“Azərbaycan”

## Marketing sahəsində trenddə olan ən aktual mövzular müzakirə edilir

“Azercell Telekom” MMC marketing sahəsində trenddə olan ən aktual mövzular müzakirə etmək üçün müxtəlif sahə ekspertləri, influencers (cəmiyyətdə təsir qabiliyyətinə malik şəxslər), saha oyunçuları, brend və biznes sahiblərini bir araya gətirən “Global Influencer Day” tədbirinə dəstək verir. “Azercell” Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin və Heydər Əliyev Mərkəzinin birgə təşkilatlığı ilə keçiriləcək “İnnovasiya həftəsi” çərçivəsində baş tutacaq “Global Influencer Day”ın GSM sponsoru kimi iştirak edir.

26 oktyabrda keçirilən mətbuat konfransında sual-cavab sessiyası və fikir mübadiləsi aparılıb. “Azercell Telekom” MMC-nin Korporativ Ünsiyyət Şöbəsinin rəhbəri Nigar Şixlinskaya öz çıxışında bu tədbirlərin insan həyatının asanlaşdırılmasına, onun keyfiyyətinin artırılmasına doğru atılan addımların olduğunu bildirib, sənə intellekt, əşyaların interneti, big data, İKT-də sahibkarlıq və s. bu kimi anlayışları cəmiyyət üçün mümkün və daha yaxın edən insanlara və təşkilatlara uğurlar arzu edib.



Şirkət və brend sahiblərinin öz məhsullarını təqdim etməsi üçün əlverişli platforma hesab edilən tədbir “Keepface Influencer” Marketing Platformasının rəsmi dəstəyi ilə “FA International Trade Events” şirkəti tərəfindən oktyabrın 27-28-də Bakıda keçiriləcək. Ölkəmizdə ikinci dəfə təşkil olunaçaq tədbirin məqsədi brendlərə influencers bir araya gətirməkdir. “Microsoft”, “Google” və “Instagram” kimi nüfuzlu şirkətlərin nümayəndələrinin öz sahələrində mütəxəssis olan spikerlərin və uğurlu təşəbbüs-

karların iştirak edəcəyi tədbirdə rəqəmsal marketingin yeni trendləri, sosial şəbəkə təsiri və “influencer marketing” kimi mövzular müzakirə olunacaq, təqdimatlar nümayiş etdiriləcək. Həminin səbəbsizlik və maraqla gözlədiyi əsas çıxışçı sənə intellekt sahibi, robot Sofia da tədbirdə çıxış edəcək. Tədbirin sonunda influencerslərin mükafatlandırılma mərasimi olacaq. Mərasimdə münisif heyətinin seçdikləri influencerslər təşkilatçılar tərəfindən mükafatlandırılacaq.

“Azərbaycan”



# Beynəlxalq aləm

## HADİSƏLƏR, FAKTLAR

### Kubanda daşqın nəticəsində 60 nəfər zərər çəkib

Rusiyanın Krasnodar diyarında daşqın və torpaq sürüşməsi nəticəsində 60 nəfər zərər çəkmişdir. 6 nəfər həlak olmuş, 2 nəfər itkin düşmüşdür. Bu barədə “RIA Novosti” agentliyi xəbər verir.

Məlumatla görə, yaralıların 51-i ambulator tibbi yardım almış, qalanları xəstəxanaya yerləşdirilmişdir.



Xatırladaq ki, bu həftə Tuapse və Apşeron rayonlarına, habelə Soçiyə düşmüş rekord sayda yağıntılar üzündən daşqın və sel gəlmişdir. Bir çox yollar bağlanmış, avtomobil körpüləri və demir yolları sirdən çıxmışdır.

Kubanda fəvqəladə vəziyyət rejimi elan olunmuş və əhali qismən köçürülmüşdür.

### “Exit-poll”: İrlandiya Prezidenti yenidən dövlət başçısı seçiləcək



İrlandiyada keçirilmiş prezident seçkilərində Maykl Higgins böyük üstünlüklə qalib gəlir və ikinci müddətə dövlət başçısı seçilməyə çox yaxındır. RTE telekanalının 138 seçki məntəqəsində keçirdiyi “exit-poll”-un məlumatları buna dəlalət edir.

Sırağın başa çatmış səsvərmədə Higginslə yanaşı, daha beş namizəd - Avropa Parlamentinin müxalifəti “Şinn feyn” partiyasından deputatı Liad Ni Riada, müstəqil namizədlər kimi çıxış edən səhəbkar Piter Keysi, Gevin Daffi və Şon Qallaher, habelə senator və icimai xadim Coan Friman iştirak etmişdir.

“Exit-poll”-un nəticələrinə əsasən Higgins 58,1 faiz səs toplamışdır. İkinci yerdə 20,7 faiz səsle Piter Keysi qərarlaşmışdır. Üçüncü yeri isə Liad Ni Riada (7,4 faiz) tutur.

### Türkiyədə 12 terrorçu zərərsizləşdirildi

Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin son bir həftə ərzində ölkə daxilində və xaricdə keçirdiyi əməliyyatlar nəticəsində 12 terrorçu zərərsizləşdirilmiş, xeyli sayda döyüş sursatı müsadirə edilmişdir. Bu barədə “Anadolu” agentliyi xəbər verir.



Müdafie Nazirliyinin məlumatına əsasən, oktyabrın 18-dən 26-dək ölkənin silahlı qüvvələri Siirt, Diyarbəkir, Ağrı, Mardin, Şırnak, Hakkari və PKK/KCK terrorçu təşkilatının bazalarının yerləşdiyi Şimali İraqda əməliyyatları davam etdirmişdir.

Təhlükəsizlik qüvvələri kустar üsulla hazırlanmış 8 qurğunu zərərsizləşdirmiş, terrorçuların 7 atəş mövqeyini, sığınacaqlarını və anbarlarını məhv etmişdir.

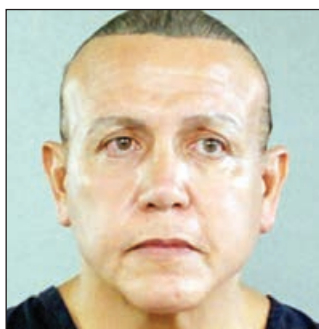
Əməliyyatlarda 2 hərbi qulluqçu şəhid olmuş, 6-sı yaralanmışdır.

Məlumatla görə, bu il yanvarın 20-də “Zeytun budağı” əməliyyatı başlayandan bəri zərərsizləşdirilmiş terrorçuların sayı 4585 nəfərə çatmışdır.

Bu arada Suriyanın Afrin şəhərində minalardan təmizləmə işləri davam edir. İndiyədək 299 mina və kустar üsulla istehsal olunmuş 1616 partlayıcı qurğu məhv edilmişdir.

### ABŞ-da müxtəlif ünvanlara bomba göndərən şəxs bəlli oldu

ABŞ Prezidenti Donald Tramp müxtəlif ünvanlara bomba göndərməkdə şübhəli bilinən şəxsin polis tərəfindən tutulduğunu təsdiq etmişdir. O, Twitterdə Federal Təhqiqatlar Bürosuna, Ədliyyə Nazirliyinə və Nyu York polisində “çox gözəl işə görə” minnətdarlıq etmişdir. Siyasətçi vəd etmişdir ki, partlayıcı qurğuların göndərilməsində əli olanların hamısı qanun qarşısında cavab verəcək. “Biz ABŞ-da siyasi zorakılığın kök atmasına imkan verməliyik” deyə Tramp vurğulamışdır.



Bu arada “NBC News” telekanalı həbs olunmuş amerikalının şəxsiyyətini açıqlamışdır. Bu, 56 yaşlı Sezay Seyokdur (kiçik). Onu barmaq izləri və DNT analizi köməyi ilə tapmaq mümkün olmuşdur. Respublikaçılar Partiyasının üzvü olan Seyok dəfələrlə məhkum olmuşdur.

Xatırladaq ki, son günlər Prezident Trampın tənqidçilərinə və siyasətçi demokratlara naməlum şəxslər tərəfindən şübhəli bağlamalar göndərilmişdir. Bağlamalar eks-prezidentlər Bill Klinton və Barak Obama, sabiq vitse-prezident Co Bayden, Hollivud aktyoru

Robert de Niro, milyarder Corc Soros və digərlərinə ünvanlanmışdır. Klinton və Obama-nın bağlamalarında əldəqayırma bomba aşkar edilmişdir.

Sezay Seyoku 58 ilədək həbs cəzası gözləyir.

### Pentaqon Havayda RƏM sistemini sınaqdan keçirdi

Pentaqon Havay adaları rayonunda raket əleyhinə müdafie (RƏM) sistemini uğurla sınaqdan keçirmişdir. Bu barədə ABŞ Raket Əleyhinə Müdafie Agentliyi məlumat vermişdir.



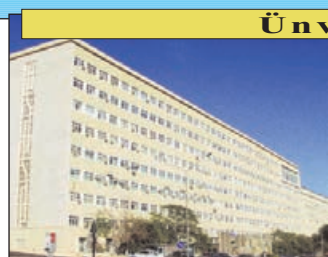
Ortamenzilli ballistik raket-hədəf Kauai adasındakı Sakit okean poliqonundan buraxılmışdır. “İcis” RƏM sistemi

əks-raketidir və döyüş başlıqlarını yalançı hədəflərdən fərqləndirməyə qadirdir.

ile təchiz olunmuş “Con Finn” gəmisi raketin uçuşunu izləmiş və hədəfi aşkarladıqdan sonra SM-3 Block IIA əks-raketi ilə onu vurmuşdur.

SM-3 Block IIA Amerikan RƏM sisteminin ən yeni

BAŞ REDAKTOR  
**Bəxtiyar SADIQOV**



**Ünvan**  
AZ 1073, Bakı şəhəri,  
Mətləp prospekti,  
529-cu məhəllə, IV mərtəbə  
e-mail:  
secretary@azerbaijan-news.az  
az\_reklam@azeronline.com  
azerbaijan-news@mail.ru  
www.azerbaijan-news.az

**Telefonlar**  
Qəbul otağı - 539-68-71,  
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,  
538-97-96,  
Məsul katib - 539-43-23,  
Məsul katib müavini - 539-44-91,  
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-72-39,  
539-84-41, 539-21-00,  
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman  
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,  
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60,  
Reklam şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,  
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,  
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,  
Mühasibat - 539-59-33,  
Faks - (+994 12) 5398441

Qeydiyyat nömrəsi 1  
“Azərbaycan” qəzetinin  
kompüter mərkəzində  
yığılıb sahifələndirilib,  
“Azərbaycan” nəşriyyatında  
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda  
sünlənilənlərlə bərabər,  
dərəcə üçün göndərilən digər  
yazılarda da fəvqəladə  
Azərbaycan dövlətinin  
mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir  
və onlar geri qaytarılır

Gündəlik  
qəzet

Tiraj 8408  
Sifariş 3126